

· FØROYA · SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 23.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 4. juni 1938.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstodum
og skrivstovuni. Telf. 143.

12. árg.

Finansplánurin til viðgerðar á tingi

Ein maður uttan áreiði, dirvi og trúgv uppá og alsk til stríðið, ið livið býður honum sum treyt fyri at vinna fram — hann verður við undirlutan, hann verður minnimaður.

Tað sama er tilfelli við tjóðini, við einum fólki: Áreiði, dirvi og og trúgv og eldhugur eru treytir fyri sigri, fyri at vinna sær sess á javnt við grannatjóðir. Hetta er ein royndur lutur, ein ævinligi sannleiki, sum bert dárin av einum politikara ikki roknar við.

Okkara javnaðarmanna politikkur er tí, at Foroyingar til eina og hvørja tíð megu dubba seg til at taka tokini so langt, vit orka sjálvir. Tá ið vit av sonnum hava gjørt hetta, so kunnu vit sum javnaðarmenn uttan at fírnast, uttan at skammast krevja av Danmark, at tað má skoyta uppá, so langt sum tað orkar og kann forsvara yvir fyri hoorjum einstakum statstekna. Tí hin sterkari í felagsskapinum eigur at geva hinum veikara bróðurhondina.

Tíðirnar eru tungar og ringar. Vit eru av sonnum krepptastaddir. Men gera vit okkara skyldu. Skera vit íggjognum, so vit allra fyrst leggja lag í heildina, landið, tað, ið tenir tjóðini, fólkunum, so orka vit nógv, túsend ferðir meir enn nú, tá ið hvør einstaklingurin situr við sjálvdrátti og ikki tykist at duga at leggja lag í, hvussu gongst heildini. Og hann er beinleiðis fmóti sær sjálvum.

Júst við at spenna á fyri, at tað skal ganga landinum, fólkunum sum heild væl, júst harvið tenir ein beinleiðis egnum interessum. Gongur heila maskinariði væl, er tað eyðsæð, at tað einstaka hjólið má vera í góðum standi, í fullum arbeiði, smurt og roktað. Hitt einstaka menniskja er eitt einstakt hjól í samfelagsmaskinariinum. Er samfelagsmaskinariði, er samfelagið sum heild illa koyrandi, stírvíð, gongur eisini illa hjá teinstaka hjólinum, einstaka menniskjanum. Samfelagsins interessur eru einstaklingsins interessur.

Tað er at fáa fólk at fata hetta.

Út frá hesum sýnishyrni, út frá hesari grundáskoðan hava javnaðarmenn frá fyrstu ferð, teir tóku politikk upp her á landi, sæð tað sum eitt hovuds-mál, at menn fóru undir ein plán, eina skipan fyri okkara figgjarglaga og mentunarlaga arbeiði. Landsins gagn og frami skuldi stíga fremri enn einstaklingsins serstaku útbýtingar-interessur. Tað skuldi vera hovudsreglan í tí planøkonomiska arbeiðinum.

Foroyingar flestir tykist nú — um ikki heilt, so tó deilvís — at duga at siggja kraftina í at ganga hesa leið.

Fyrsta úrslitið var seinasti finansplánur. Eitt avgjort framstíg. Tað ásanna allir skilamenn.

1940 skal nýggjur finansplanur taka við. Tingið og ein millumtinganevnd hava fingist við at gera uppskot til samráðingar við Danastjórn um henda nýggja figgjarglágina. Nevndin er liðug við fyrireikingararbeiði. Hetta arbeiði skal nú leggjast fyri tingið, ið so skal velja menn at fara niður. Ætlast henda eyka-tingsetla at koma at vara 2 dagar.

Men....?

Eitt megu nú allir tingmenn minnst til: Stundir eru ikki til tjak. Føroya land og fólk krevur handling!

Tað verður tí enn at semjast. Og má hvør maður gera tað, ið hann er forur fyri fyri at fáa hitt mest møguligt burtur úr til hin nýggja finanspláin, ið má byggjast á:

Foroyingar fáa loyvi at gera og gera tað, ið teir eru mentir, meðan Danir rætta okkum bróðurhondina so langt, ið teir orka og kunna forsvara.

Verður hetta úrslitið, eru vónirnar kanska ikki so svartar, sum maður annars er lyntur til at halda.

Men verður eingin semja, einki stórsýnið, verða lands-interessurnar ikki settar á odda, so sortnar hvør vón, ið enn nælir millum manna.

Vinnuflokkurin segði seg á húsagangi undir finansplansorðadráttinum 26-1938.

Ellefsen vinnuflokksins orðforari í finansplansorðaskiftinum, býrjaði roða sína við einum sorgarsangi um tey ringu korini, vinnuflokksmenn hava haft á tingi: ikki vóru teir sloppir í nevndir, krógvað var fyri teim, hvussu figgjargjastandurin er o. s. fr. Vinnuflokkurin hevði tí ikki kunnað tikið lut í stórum økonomiskum spurningum á tingi.

Hesum sorgarsangi svaraði framsogumaður javnaðarflokksins, P. M. Dam:

Tað kendist sum ein tragedia, sum ein dapur sorgarleikur var framfördur, tá ið harra Ellefsen helt sína roðu. So veikur, so melankolskur og vónleysur hann var. Tað var eins og hann ikki orkaði at halda uppá beinleiðis á vinnuflokkinum.

Korini høvdu verið so ræðulig. Vinnuflokksmenn høvdu tí ikki í 2 ár kunnað tikið lut í stórum økonomiskum spurningum, ið høvdu verið uppá á tingi.

Kann nokur stórri og dapprari falliterklæring sigast av einum politiskum flokki?

Huga sær: Í tveimum teim ringastu krepptárum, ið hava verið í Føroyum, hevur ein politiskur flokkur sitið á tingið og ikki tikið lut í teim stórum økonomiskum spurningunum.

Ein hevur ilt við at trúgva sær at hava høyrð hesa erklæring av sjálvum orðforara flokksins og má ein tí spyrja: hevur maðurin ikki verið mismæltur?

Men fara vit at kanna eftir arbeiðinum hjá vinnuflokksmonnum á tingi í hesi tvey ár, teir hava sitið her, megu vit ásanna, at orð hansara eru samleiksorð.

Flokkurin hevur púrt einki gjørt. Hann hevur av sonnum andiliga sæð sitið við hondunum í buksum. Hann hevur ikki bert ikki tikið lut í stórum økonomiskum spurningum. Nei, hann hevur enná verið við til at drepa ta einstaki spúri, ið er komin frá honum sjálvum.

Korini kann hann so sanniliga ikki klaga yvir. Tey hava verið ovurgóð.

Meg minnist móttøkuna teirra fyrsta og einasta figgjarsak fekk. Hin mikið umrøddi finanseringsplanurin hjá C. Holm Jacobsen slapp ikki bert til viðgerðar,

men hann fekk sjálvan pápan Chr. H.-J. við sær í nevnd. Ikki nóg mikið við tí — H.-J. varð eisini formaður í hesi nevndini. Og so klaga hesir menn um ring arbeiðsfor. Tað er synd at siga, at javnaðarmenn t. d. tóku kaddliga uppá hetta mál. Her er kanska møguligleiki fyri at fáa nakað burtur úr. Her skulu vit gera okkara arbeiði, søgdu javnaðarmenn. Og javnaðarmenn gjordu eisini arbeiðið. Eitt fullfiggjað úrslit lá frá teirra bondum — nakrir sjálfstýrismenn vóru við. Men hvussu nú við vinnuflokksmönnum? Hava teir avgreitt nakað positivt? Syndast ikki! Teir ikki bert høvdu einki fullfiggjað uppskot til sína egnu sok, men nýttu síni 4 hein til at sparka stuðlarnar undan uppskotinum hjá hinum. Teir drupu sítt egna barn. Kan nakað vera meiri tragiskt!

Og síðani hava hesir góðu vinnuflokksmenn sitið uttanfyrir alt arbeiði — negativir, uppskotsleysir, virðileysir.

Tá ið Føroya fólk verður til fullnar greitt yvir henda vesaldóm vinnuflokksins, vil hvør maður krossa seg og biðja seg at vera langt av leið frá vinnuflokksins oyðumørk og deydningapolitikki.

AKINOL

er smýrsil til betongveggir, betongtak, papptak og annað. AKINOL er biltigt og avbera gott. — Fæst hjá

JOHAN ZISKA,
Tlf. 337.

Jóannes Patursson og grundlógin.

Tað er ikki eitt á, sum Jóannes Patursson varð illur yvir hesar reglurnar, vit skoyttu uppá innbjóðing hansara til Føroyingar. Ein skuldi trúð, at henda innbjóðing var samtykt á fundi, har hundraðir — ja, tússindir av eldhugaðum monnum vóru samantrunkaðir. Og so er tað kortini einki loyndarmál, at mannfoldin, ið samtykti hesa stórsligu bjóðan neyvan kann skrivast við tveimum tolum.

Hví J. Patursson ikki vil hava uppiskoyti okkara at eita blaðstjóragein, fata vit ikki; men ger hann sær hugmynd av, at annar maður hevur skrivað tað, so harum hann, okkum nerver tað ikki.

Atfinningar við skili eru góðar, heldur J. P. Og skulu vit tí finna at, at hann — sum ár eftir ár hevur hogt og bukað niður á grundlógini, ið hann segði ikki at galda fyri Føroyar, tí Føroyingar á ongum sinni høvdu samtykt hana — nú við hond og fót streingir á at gera eina fyri hitt arbeiðandi føroyska fólkid dygdargóða lóg til einkis, tí hon eftir hansara tykki skal stríða móti einumhvørjum í grundlógini.

Jóannes Patursson, tygum vóruð firlin yvir eitt teiti, og tygum manaðu okkum til álvara í hesum máli. Sum tygara stóða til grundlógina hevur verið, og sum tygara stóða til jarðalógina nýggju er í dag, duga vit einki álvara at finna hjá tygum sjálvum. Men um tygum skuldu havi so lognan atburð at sagt almennigunum, at tygum góðkendu grundlógina, og álop tygara á hana vóru verja av henni og ikki bert ein skot-

- A. T. -

er tykkara forrættning, arbeiðsmenn og fiskimenn í Frobíar sóknar kommunu. Við hvørjari krónu, tit keypa í A. T. styðja tit A. T. og arbeiðaraklassans sak.

Hvør arbeiðari og arbeiðarakvinna eigur at siga við seg sjálvan: Eg vil ikki vera svikjari av arbeiðaraklassans fyrirøku, men skal royna at keypa í A. T. Bert við at standa allir sum ein sigrar arbeiðaraklassin!

